

Přerov a povodně

Některé údaje byly použity z informací na Internetu: Jiří Pavlát (Sonet)

Povodně v roce 1997

[Neděle 6. července](#)

[Pondělí 7. července](#)

[Úterý 8. července](#)

[Středa 9. července](#)

[Čtvrtek 10. července](#)

[Pátek 11. července](#)

[Sobota 12. července](#)

[Neděle 13. července](#)

Historie povodní

[16. století](#)

[17. století](#)

[18. století](#)

[19. století](#)

[Dosud největší záplavy](#)

[Regulace řeky Bečvy](#)

[Bezprostřední příčiny záplav](#)

Přerov a povodně v roce 1997

Neděle 6. července

První signály o možném zvyšování hladiny ve vodních tocích na Přerovsku začaly přicházet už během neděle zejména z Valašskomeziříčska.

Během odpoledne se rozlil potok v Ústí na Hranicku, stoupající voda byla zaznamenána v Dluhonicích a večer i v nově budované povodňové nádrži v Býškovcích, vystoupením z koryta hrozila v neděli po 20. hodině také Moštěnka v okolí Horní Moštěnice.

V ohrožených částech okresu byl vyhlášen 3. stupeň povodňové aktivity už od 20.30 hodin nedělního večera. Například obyvatelstvo Přerova se však ve velké míře o jeho vyhlášení nedozvědělo, protože tato informace byla šířena pouze přerovským vysíláním Kabelové televize a varování se dostalo ampliony Městské policie jen obyvatelům v těsné blízkosti pravého břehu Bečvy.

Pondělí 7. července

Ve 2 hodiny v noci začala evakuace osob z osady Rybáře v Hranicích a o hodinu později také z ulice Na Bečvě v Lipníku n. B. Další evakuaci zajišťovala s přicházejícím ránem těžká mechanizace Zemědělského družstva v zatopené části Kamenec v obci Skalička, za pomoci hasičů i vojenského vrtulníku v té době rovněž opouštěli lidé rekreační oblast u Hustopeč n. Bečvou.

Během pondělních ranních hodin se voda začala rozlévat v Hranicích a na levém břehu zatopila i místa (dokonce prorazila vchod do teplických jeskyní!) přinejmenším v tomto století vodou z Bečvy dosud nedotčená.

Po 10. hodině vrtulník evakuoval 8 obyvatel z obce Černotín, voda zaplavila pobřežní části Lipníka a obcí v jeho okolí.

Dvě hodiny před polednem musela být z bezpečnostních důvodů uzavřena lávka U Tenisu a před polednem korytu Bečvy v okolí mostu Míru zůstával do úplného naplnění už jen necelý metr.

Prerov zasáhla v poledne kvůli omezenému provozu na mostu Míru (vytahování pontonu z vody pomocí jeřábu) a z bezpečnostních důvodů i na mostě Legií dopravní kalamita.

Kolem 13. hodiny začala voda přetékat přes lávku U Tenisu a začala zalévat nábřeží Dr. Beneše v prostoru od elektrárenského mostu ke Strojaři.

Po protržení břehu nad tenisovou halou a prostranství před hotelem Jana se začaly zaplavovat rychlým tempem kolem 14. hodiny, v té době už byly zcela pod vodou zahrádkářské kolonie pod nemocnicí.

Do městského rybníka začala Bečva přetékat zhruba ve 14.15 hodin.

Několik minut po 15. hodině už voda zcela zatopila přízemí hotelu Jana, v tenisovém areálu začala výška hladiny přesahovat 2 metry. Bečva se neobyčejně rychle začala rozlévat po sídlišti U Tenisu, na pravém břehu po Michalově, na Kopaninách a Osmeku směrem k Předmostí a začala zaplavovat i centrální části města.

Hlavní řečiště se začalo vytvářet v ulicích Bayerova a Komenského, kde během podvečerních hodin zesílil proud, výše hladiny přesáhla večer 2 metry a po vyřazení mostu Míru z provozu odřízla divoká voda centrum města od okolního světa.

V největším nebezpečí se v okresním městě ocitli obyvatelé lokalit Za mlýnem a Malá tratidla, odkud museli být za dramatických okolností z pobořených domů evakuováni. Z místních částí Prerova napáchaly záplavy největší škody v Lověšicích.

Během pondělní deštivé noci zůstaly tisíce obyvatel Prerova i okolí uvězněny v izolovaných městských částech. Zatopené město se ocitlo bez telefonního spojení a ve velké míře i bez elektrického proudu, pouze dodávky plynu na většině území města nemusely být přerušeny.

Mnohem kritičtější situace vznikla v průběhu pondělní noci v Troubkách se zhruba 2000 obyvateli, ale také v Bochoři a ve Vlkoši. Záplavová vlna se do vesnic přivalila nikoliv z

koryta Bečvy, ale překvapila je od Přerova. Stovky obyvatel Troubek zůstaly postupně uvězněny na střechách domů. Už v noci a během úterka a středy nejprve pouze 5-ti vojenskými vrtulníky a později i těžkou vojenskou technikou evakuovali záchranáři na provizorní heliport u přerovského Prioru přes 1300 osob. Dočasný azyl našli lidé v kasárnách, internátech učilišť, nemocnici i na dalších místech v okrese.

Úterý 8. července

Do úterního rána začala voda přece jen pozvolna opadat. Zatopené ulice Přerova brázdily čluny záchranářů i dobrovolníků, začalo nouzové zásobování vodou a chlebem.

Odpoledne hladina vody klesla v Přerově o více než metr a mohlo se rozběhnout převážení občanů přes řečiště v Komenského ulici. V nejpostiženějších částech města však obyvatelé nadále zůstávali uvězněni ve vyšších patrech domů.

Nad oblast sužovanou živelnou katastrofou se vrtulníkem společně vypravili premiér Klaus a předseda poslanecké sněmovny Miloš Zeman.

Středa 9. července

Ráno už bylo jasné, že největší vodárenský zdroj na Přerovsku je vyřazen na delší dobu z provozu. Řeky Bečva a Morava totiž zaplavily Skašovská jezera u Tovačova a začaly ohrožovat také vesnice v severozápadní části okresu.

Přestože voda v průběhu středy ještě z ulic města zcela neodtekla, nefungovalo telefonní spojení projevovaly se výpadky elektrického proudu, během odpoledne a noci připravovala krizová redakce v improvizovaných podmínkách mimořádné vydání Nového Přerovska.

Čtvrtek 10. července

V časných ranních hodinách voda konečně opustila Komenského i Bayerovu ulici a Přerov se postupně stával znovu průjezdným. Povodeň za sebou zanechala neuvěřitelnou spoušť a hlavně tuny bláta. Vodovodní kohoutky však zůstaly ve velké míře suché. Okres začal pocíťovat nedostatek pitné vody.

V průběhu čtvrtečního rána začala také distribuce speciálního povodňového čísla Nového Přerovska, v němž našly občané první základní informace o situaci v okrese. V podvečerních hodinách pak začal šířit letáky s důležitými informacemi také krizový štáb přerovského Městského úřadu.

V době, kdy se Přerov a další postižené vesnice probouzely do popovodňového rána a občané mohli začít likvidovat následky pohromy, na Hranicku a Lipensku už se život vracel do normálních kolejí.

Zejména během čtvrtka způsobila rozsáhlé záplavy rovněž řeka Morava, zřejmě největší škody způsobila na Přerovsku v Citově. Povodní bylo postiženo velice různou mírou celkem 42 obcí přerovského okresu, voda zaplavila zhruba 9500 hektarů území.

Začaly se vyplácet jednorázové peněžní dávky pro osoby postižené povodní.

Šokující dojem zanechal pohled z vrtulníku na zničené Troubky v prezidentu republiky Václavu Havlovi, který se ve čtvrtek vypravil na Hanou.

Pátek 11. července

Ulice Přerova i stovetou vodou sužovaných obcí začaly v pátek zaplavovat hromady odpadu hlavně z vyplavených sklepů, z nichž odčerpávaly vodu desítky cisteren. Odvoz odpadu na skládku v Žeravicích zahájily přerovské Technické služby okamžitě.

Prechezu krátce navštívili ministři financí a průmyslu Pilip a Kühnl. Dozvěděli se naštěstí, že i přes únik kyselých vod a odplavení zelené skalice přerovská chemička nezpůsobila žádnou výraznější ekologickou katastrofu.

Sobota 12. července

Jen velmi pozvolna se začal život vodním živlem postižených měst a obcí normalizovat. Sobota 12. července se stala po povodni prvním klidnějším dnem. V Přerově se naplno rozběhl generální úklid, jaký historie města snad nepamatuje.

S maximálním nasazením opravářských čet se podařilo postupně obnovovat dodávky elektrického proudu, avšak porušené rozvody způsobovaly další a další výpadky proudu, podobné problémy pokračovaly s telekomunikační sítí.

Na Lipensku debatoval v Jezernici o možné pomoci postiženým chovatelům a pěstitelům ministr zemědělství Lux.

Neděle 13. července

Povodňová situace v přerovském okrese se stabilizovala. Prioritou pro další dny se stalo zajištění nouzových dodávek pitné vody, opravy inženýrských a telefonních sítí a rovněž zabránění možným infekcím a epidemiím. V tu chvíli snad nikdo netušil, že po relativně klidném týdnu začne velká voda po týdnu znovu ohrožovat také přerovský okres. Naštěstí už bez následků.

Historie povodní

Z historie povodní

Zpracoval Jiří Pavlát (Sonet)

Řeka Bečva před regulací se vinula v četných zákrutech. Hlavní koryto v Přerově bylo plné štěrkového nánosů, jeho břehy zpevňoval vrbový porost. V místech dnešního městského rybníku řeka tvořila velký oblouk, který byl napřímen v 2. pol. 19. století (v místech protržení hráze 7. července 1997). Řeka měla také četná ramena, která se při povodních naplnila a pojala část přívalové vlny.

16. století

Nejstarší písemná zmínka o povodni v Přerově pochází z 24. dubna 1575. Nic bližšího není známo. Těžce byl Přerov zkoušen také v roce 1590, kdy došlo k zemětřesení. V dalším roce bylo nejdříve velké sucho, pak zase vichřice a nakonec po vydatných deštích se Bečva na sv. Prokopa (4. července) vylila z břehů. Řeka zatopila větší část Přerova a okolní pole. V roce 1593 rovněž po mohutných deštích voda zaplavila město a dokonce i strhla most.

17. století

Koncem roku 1625 a v roce 1641 kolem sv. Martina nastaly rovněž povodně. Na den sv. Eliáše v roce 1652 (20. července), byl Přerov postižen ničující povodní, při níž vlny nezkrotné Bečvy vystoupily až k oltářům kostela sv. Marka (dnes neexistující stavby na místě nynějšího náměstí Na Marku). Voda zalila také níže položenou část města včetně Žerotínova náměstí a dnešní Wilsonovu ulici. Zároveň voda vzala s sebou již požaté obilí z polí a zbytek zanesla bahnem.

V roce 1666 povodeň zničila v Přerově patnáct domů, o rok později se uvádělo v provedené konsignaci, že ve městě a na předměstí jsou pustá místa, která voda úplně nebo částečně odplavila a přes něž teče proud vody. I dalšího roku 1668 řádila povodeň.

18. století

Dne 28. května 1715 strhla rozvodněná Bečva v Přerově tři mostní pilíře a kus stavidla, přelila se přes Trávník, Novosady a Dlážku, strhla některé domy a prolomila hráze rybníků u Předmostí a u Dluhonic. Způsobila také velkou škodu na polích. Téhož roku v červenci vypukl dýmějový mor, jemuž padlo za oběť do února následujícího roku přes tisíc osob. V roce 1717 (28. února) strhly ledové kry při povodni opět dvě mostní pole a půlku mlýnského jezu. V roce 1725 (6. července) zaplavila voda vše kolem města a poničila obilí na polích.

19. století

Z archívů víme o povodních z 8. března 1807 a 27. srpna 1809. Také z jara 1813 Bečva stoupla následkem velkého tání sněhu v horách. Voda se převalila přes most, dostala se k prahům domů na Brabantsku, zaplavila Žebračku, tekla Velkou i Malou Dlážkou, prothla hráze mezi rybníky a nádržemi na ryby ve výši tří stop, na Trávníku strhla skoro všechny domy, lidé museli být zachraňováni na loďkách a vozech. U masných krámů (roh Mostní a Jateční ulice) stála voda 1 stopu vysoko (cca 30 cm), na rohu pivovaru (Mostní ulice) 1,5 stopy. Proud mezi Šířavou a městem byl tak prudký, že jej bylo možné překročit s námahou jen na koni.

V roce 1829 trvaly záplavy od 9. do 26. března a obyvatelé Kozlovské ulice při nich museli být násilím vystěhováni ze svých domovů. Za povodně se voda z Bečvy často hnala Trávníkem k dnešnímu podjezdu u cesty do Lověšic, kde přitékal malý potůček vycházející od lesa Tmeně.

Nešťastná byla léta 1831 a 1832. Dne 2. září 1831 vypukl v Přerově požár, o několik dní později (10. a 11. září) vytrvalý déšť rozmočil ohněm poškozené budovy, které se hroutily.

Vše dokonaly vlny Bečvy, která se následkem předešlých vydatných dešťů vylila z břehů. Na dovršení všeho zlého řádila v Přerově od 8. listopadu 1831 asijská cholera a 25. dubna 1832 vypukl nový požár města.

Jiného původu byla povodeň na jaře roku 1838, kdy se nakupil led mezi železničním mostem, takže voda vytlačena z koryta zaplavila celé město. Nebezpečí bylo zažehnáno až po té, co byla prolomena na několika místech železniční hráz do rybníků a voda tam odvedena. Pak se tradovalo, že v řadě domů uprostřed města lovili lidé velké živé ryby z pecí. Také v květnu 1868 přišla strašná bouřka s krupobitím, následovala průtrž mračen takové intenzity, že vylitá voda se hrnula okny do světnic a lidé se zachraňovali na stromech.

Dosud největší záplavy

V roce 1880 Přerov postihly záplavy, které byly dosud největší známou vodní katastrofou v dějinách města. Překonaná byla bohužel v červenci 1997. Hodnoty tehdy dosažených průtoků představovaly do nedávna maxima stoleté vody. Nejdříve přišly menší deště 1. a 2. srpna 1880, další dva dny mohutné srážky pokračovaly a povodňová vlna se přes město převalila pátý srpnový den. Na povodí celé Bečvy v Přerově tehdy spadlo 135 mm vody, tj. 222 mil. m³, odtéklo 145 mil. m³. Kulminační průtok v Přerově byl odhadnut na 750 m³/s (v červenci 1997 na 830 m³/s). Ve Státním archivu Přerov se dochoval dopis městské rady královskému okresnímu hejtmanství o škodách ze záplav.

Regulace řeky Bečvy

V letech 1893-1903 proběhla první etapa regulačních prací na Bečvě po celé její délce, přičemž došlo k vyrovnání směru toku, svedení řeky do jednoho koryta, vyrovnání spádu dna a k úpravě vyústních tratí přítoků. Následné úpravy byly prováděny v letech 1904-1933. Dnes již víme, že ne všechny regulační stavby byly přínosem.

Bezprostřední příčiny záplav

Celý text naleznete na www.mp-soft.net/zaplavy.

Podle ředitele Povodí Moravy Antonína Kurfürsta byla situace při červencových povodních abnormální, ale bezprostřední příčiny záplav se dají shrnout do několika bodů:

* Extrémní srážky, kdy na některých místech Jeseníků a Beskyd napršelo za tři dny až 430 mililitrů srážek a deště navíc neustaly.

* Následkem této první vlny vydatných srážek došlo k nasycení terénu i povodí řek a další srážky již půda vůbec nevsakovala a přímo odtékaly do řek.

* Spojování přívalových vln přítoků Moravy s přívalovými vlnami z Jeseníků a Beskyd. Tato situace dosud nikdy nenastala.

* Došlo k úplnému naplnění hrázového systému, který již nedokázal pojmout vodu z dalších dešťů a na několika místech následovala jeho destrukce.

* Narušení hrázového systému a odtoku vody mimo něj mělo za následek zatopení měst a obcí, navíc ze směrů (pole, lesy), ze kterých by záplavu nikdy neočekávaly.

Červencové záplavy roku 1997 mají své dlouhodobé příčiny, které souvisejí s neuváženou lidskou činností a zásahy do krajiny.

Odkazy na fotodokumentaci

<http://www.mp-soft.net/zaplavy/>

[http://cs.wikipedia.org/wiki/Povodn%C4%9B_na_Morav%C4%9B_a_Od%C5%99e_\(1997\)](http://cs.wikipedia.org/wiki/Povodn%C4%9B_na_Morav%C4%9B_a_Od%C5%99e_(1997))